

חלק ראשון

מתוך הקונטרס

אוצר של יראת שמים

ליקוט מתוך כתבי גדולי עולם צדיקי אמת.

פרקים א' – ג'

'המקום שלי הוא רק ארץ ישראל'

בהם יבואר בין השאר –

מ' גילה את הסוד של ראש השנה אצל הצדיק האמת, גם לאחר הסתלקותו?

א' אפשר לזכות להתקשר ולהתקרב לצדיק האמת?

האם אפשר לקבל מרבינו מוהר"ן חק' גם בלי ארץ ישראל?

אוצר של יראת שמים חלק ראשון

פרקים א' ב' ג'

פרק א' 'אומן ראש השנה'

פרק ב' 'ארץ ישראל, או אומן?'

פרק ג' 'להיות ביכולת לקבל מאיתו'

נספחים: 'סמיכת אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א, על סמיכתו של רבינו הקדוש מוהר"ן זיע"א לתלמידו המובהר למנהיג ולחכם הדור, 'זקיניך ויאמרו לך' משיחותיו של הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זע"ל, 'מאורי אורי המאור הגדול והמאור הקטן, הרב והתלמיד.

uiny@okmail.co.il

מערכת אומן בירושלים.

רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א נכד רבינו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א אמר "יש אחד שהוא שניים, ושניים שהם אחד. כשהוא בכאן, הוא שם גם כן" (מתוך 'מעשה מחלום')

פרק א'.

אומן ראש השנה

מי גילה את הסוד של 'אומן ראש השנה' ליסוע בראש השנה אל הצדיק האמת?

הקדמה

כבר ידועה ומקובלת מתלמידי אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' זיע"א, החנהגה ליסוע בראש השנה אל הצדיק אמיתי.

נכדו אדמו"ר הק' נחל נובע מקור חכמה מזהר"ן מברסלב זיע"א הרבה בספריו להרחיב ולהסביר את הסוד והעומק שבחנהגה זו.

"מה שֶהָעוֹלָם נוֹסְעִין עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְצַדִּיקִים כִּי עָקַר הַמַּתְקָת הַדִּינִין אֵינּוּ אֶלָּא עַל יְדֵי קִדְשׁ וְטָהָרֵת הַמַּחְשָׁבוֹת ... וְאֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְמַחִין זְכִיִּים אֶלָּא עַל יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת לְצַדִּיקִים. [ליקוטי מוהר"ן, רי"א. וע"ע בדבריו אות ס"א, שם. ובח"ב ה', צ"ד]

רבינו הק' מוהר"ן זיע"א אף הוסיף כי אצלו ישנו ענין מיוחד בהנהגה זו-

" וגדל האזהרה שהזהיר להיות אצלו על ראש השנה אין לשער והכפיל באזהרה זו כמה פעמים ואמר שכל ענינו הוא ראש השנה. גם בראש השנה האחרון באומין דבר עמנו גם כן מזה מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה, ואמר בזו הלשון: מה אמר לכם אין דבר גדול מזה ובלשון אשכנז: "וואס זאל איך אייך זאגן, קיין גרעסירס דער פון איז ניט דא".... כי אף על פי שאצל כל הצדיקים היו נוסעים על ראש השנה, אבל שום אחד מהם לא הקפיד ולא הזהיר כל כך כמותו."

אמנם, בכל דבריו לא מצינו שהזהיר במפורש לבוא לראש השנה אליו גם לאחר פטירתו. מי אם כן היה זה שגילה את ההנהגה של 'אומן ראש השנה' לבוא לראש השנה למקום ציונו של מוהר"ן הקדוש גם לאחר הסתלקותו?

מורינו זרבינו הק' רבי נתן זי"עא!

תלמידו הגדול של אדונינו מורינו ורבינו, נחל נובע מקור חכמה, אור האורות, רבינו נחמן מברסלב זיע"א, הלא הוא אדונינו מורנו ורבינו הקדוש מוהרנ"ת זיע"א הבין מדבריו של רבו הגדול, שמה שאמר שיבואו אליו לראש השנה, ושאין דבר גדול מזה וכו', כוונתו היתה גם לאחר פטירתו! זה לשונו בספרו ימי מוהרנ"ת:

"גם נתחזקתי תכף [אחר הסתלקותו] שאנחנו צריכים להתקבץ יחד על ראש השנה באומין כמו בחיים חיותו והיו לי על-זה פמה ראיות מבארות מדבריו הקדושים פי דרפו זכרוננו לברכה הנה נפלא ונורא מאד...." (ימי מוהרנ"ת סימן ס"ז)

וכן בחיי מוהר"ן סימן תו':

"...ומכלל דבריו הקדושים שדבר אז עמנו למדנו כמה דברים. למדנו עוד הפעם עצם גדל החיוב להיות אצלו על ראש השנה. כי אף על פי שידענו זאת מכבר, אף על פי כן מרבו דבריו הקדושים אז בזה, ומתנועותיו הנוראות אז, הבינו עצם החיוב יותר ויותר, שאי אפשר לבאר זאת בכתב. וגם אז למדנו שרצונו חזק להיות אצלו באומין על ראש השנה תמיד לאחר הסתלקותו, ושאין דבר גדול מזה."

ומסביר מוהרנ"ת בהמשך דבריו, שזהו יסוד גדול בכל הבנת דברי רבינו ז"ל, שהם כמים הנובעים, שממשיכים לנבוע בליבות תלמידיו הגדולים, ומלמדים אותם בכל עת כיצד להתנהג:

"פי סמוך להסתלקותו ממש לא שמענו ממנו כי-אם דבורים מועטים וקצת מהם נרשמו למעלה ולא צוה לנו אז שום הנהגה איה להתנהג אחר הסתלקותו אכל באמת אין שום דבר בעולם שלא סדר לנו יפה ולא צוה לנו פראוי פי באמת בכל הדבורים שדבר עמנו מקדם כל הימים שזכינו לעמד לפניו, בכלם למד אותנו איה להתנהג תמיד כל ימי חיינו, בחייו ולאחר הסתלקותו ובפרט כל הדבורים והשיחות והתורות והמעשיות ששמענו ממנו מיום שבא מלמברג שכלם היו צנאות איה להתנהג תמיד רק שבתיו היו כמה דבורים שלא הבנתי היטב עד היכן הם מגיעים, אבל דבריו הקדושים הם חיים וקיימים לעד והם מים נובעים מים עמקים עצה בלב איש והם טמונים בלבי, ובכל פעם הם נובעים מים חיים ומלמדים אותנו ומזכירים אותנו איה להתנהג בכל הענינים ואני מבין בכל פעם למפרע מדבריו הקדושים איה להתנהג ובפרט שהרבה דברים שאמר בפרוש לפני פמה אנשים רק לא שמו להם לב אז, רק אחר הסתלקותו הבינו וראו הכל שצוה לנו בפרוש על אלו הדברים, וכל זה אי אפשר לבאר היטב בכתב."

יש לציין, כי ענין זה שלפעמים דיבוריהם והוראותיהם של צדיקים מקבלים פשר ובהירות רק אחרי פטירתם, קיבל מורינו מוהרנ"ת ז"ל בפירוש מפי אדמו"ר מוהר"ן זיע"א-

" וכבר ספר לי מעשה מענין כזה מצדיק גדול שהיה מדבר עם תלמידו כמה דברים שבשעה שספרם לא הבין כלל מה פון בהם ואחר שנסתלק אותו הצדיק אז התחיל תלמידו להבין למפרע בכל פעם זה פון רבו הצדיק, וכל מה שארע לו ועבר עליו בכלם נזכר בדברי רבו ומצא הכל למפרע בדברי רבו וגם זאת המעשה שספר לי חזק אותי הרבה לשום לב לכל הדברים ששמעתי ממנו בחייו, ועל ידי זה עזרני השם לתפוק ונתחזקתי בכל הדברים שהייתי צריך לעסק בהם: " (ימי מוהרנ"ת ס"ז, וע"ע לק"מ קפ"ו ובחיי"מ תקמ"ד)

וכך כותב ר' נחמן מטשהעריץ זצ"ל על ההבנה שרווחה בין אנ"ש בעקבות אדמו"ר מוהרנ"ת זצ"ל, -

" אז ידעו והבינו כולם למפרע שכל ענין הסיפור והאזהרות הנ"ל, היו גם על אחר הסתלקותו ז"ל, להתאסף גם אז יחד כל הקיבוץ של אנ"ש על ראש השנה, ושעל ידי זה נעשין תיקונים נפלאים מאוד מה שאין לשער כלל, ולא ביאר הענין בפירוש מטעמים הכמוסים אליו, בשגם כי ידוע כי כך היה דרכו בקודש גם בשאר ענינים רבים מעניניו הקדושים ז"ל וכמבואר במקום אחר " (פל"ח ס"א ט"ו)

[האם ענין זה של הבנת דברי רבינו ז"ל גם לאחר פטירתו, נוהג גם אצל הבנת דברי תלמידיו? האם ענין זה נוהג לדורות? על כך ראה לקמן בגליונות הבאים בעז"ה]

מזרינו מוזהרנ"ת ז"ל, שכל דבריו הרי הם כדברי רבינו
אדמו"ר ז"ל בעצמו (ראה לקמן 'סמיכת אדמו"ר מוזהרנ"ת'), הוא זה
שגילה את הסוד של 'אומן ראש השנה' כפי שבירר זהבין
למפרע מדברי אדמו"ר מוזהר"ן זיע"א

מכיוון שכך, ומכיוון שהוא גם זה שיסד וקבע את הקיבוץ
באומן לאחר פטירת רבינו ז"ל, עלינו לשאול את עצמינו:

- האם מוזהרנ"ת הבין שהשהייה בראש השנה באומן,
יותר חשובה משהייה בארץ ישראל?
- כיצד נהג מוזהרנ"ת בפועל כשהיה צריך לבחור בין ארץ
ישראל, לאומן?
- האם תלמידי מוזהרנ"ת הבינו ממנו למפרע סודות
נוספים בענין ארץ ישראל וראש השנה?

סמיכת אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א

"זהנה ביותר מכל תלמידיו הקדושים סמך ידיו על תלמידו הקדוש, הרב הצדיק רבי נתן, זכר צדיק לברכה, בעל המחבר הספרים הקדושים לקוטי הלכות ושאר ספרים קדושים." (עצות ישרות,

הקדמה)

"נמצא מבואר שרימוז רבינו ז"ל בזה המאמר גם בן בחינת סמיכה להר"ר נתן ז"ל, כאשר באמת היה מנהיג ישראל אמיתי וזיכה את הרבים מאוד אחר פטירתו של רבינו ז"ל, וכמעט שעיקר ההשארה של רבינו ז"ל הוא רק על ידו וכמבואר במקום אחר, ואף על פי כן לא ביאר רבינו ז"ל ענין זה מפורש מטעמים הכמוסים אליו ז"ל וכנ"ל נמצא מבואר שאחר פטירתו של רבינו ז"ל עדיין נשאר איזה בחינת מנהיג הכולל לאנ"ש היינו הר"ר נתן ז"ל, רק שממילא מובן שהזקנים המקורבים לרבינו ז"ל מכבד קודם התקרבותו של הר"ר נתן ז"ל בוודאי היה קשה להם לקבל עליהם את הר"ר נתן ז"ל למנהיג, ועל דרך שאמרו רז"ל גם לענין משה ויהושע ממש זקנים שבדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה וכו', בפרט כי רבינו ז"ל לא ביאר בפירוש וגם להר"ר נתן ז"ל היה קשה לקבל השררה והמנהיגות ולהשתרר קצת על זקני מקורבי רבינו ז"ל" ופרפראות לחכמה לר' נחמן מטשעהרין]

"שעל ידי הסמיכה לרבי הגון שהנהיגו בבחינת משפטי אמת, על ידי שיש לו אמונת חכמים בשלימות, אזי על ידי הסמיכה, שאז מקבל חכמתו מבחינת יד ה'. בבחינת ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו אזי מביא הארה וכתב בכתב ידיו וכו'. ולפי עניינת דעתי רימוז גם בזה סמיכה להרב רבי נתן זכרוןו-לברכה באשר כבר רמזנו למעלה קצת בענין מה שביארנו קצת על המאמר קרא את יהושע סימן ו. ושגם במאמר כי מרחמם ינהגם בלקוטי תורות סימן ז' שנאמר בשנת תק"ע שהיא שנה האחרונה של ימי חייו זכרוןו-לברכה, וגם שם מובא בסוף המאמר פסוק זה ויהושע בן נון מלא רוח חכמה וכו' ואז הבינו גם קצת מאנ"ש שפונתו זכרוןו-לברכה להסמך בזה את הרב רבי נתן זכרוןו-לברכה בפרט לפי מה שמבואר לעיל מה שאמר לו רבנו זכרוןו-לברכה ואם יש לך אמונה וכו' מובן מזה שגם רבנו זכרוןו-לברכה הסכים למחשבותיו שיש לו אמונה שלימה רק שצריך לתקן עוד בחינת האמונת חכמים להאמין גם בעצמו ובתודותיו שהוא מחדש, ואם בן בודאי היה ראוי לסמיכה מאחר שיש לו אמונת חכמים בשלימות וזוכה להוציא משפטי אמת והנהיגות ישרות מכל הלמודים שלומד שזה בעצמו כל ענין החפורים הקדושים שחבר הרב רבי נתן זכרוןו-לברכה שהם ספרי לקוטי הלכות שהתחיל לחברם בחיים חיותו של רבנו זכרוןו-לברכה ובפקודתו זכרוןו-לברכה אשר כל יסוד ענינם הוא רק על קוטב זה להוציא מכל הלמודים שהאדם לומד משפטי אמת והנהיגות ישרות הן מהלכות בשר בחלב ותערוכות וכו'.... ותכם בזה בודאי ראוי לסמיכה, ויותר יש לבאר בזה מענין ידי הפתיחה וידי הסמיכה כי הרב רבי נתן זכרוןו-לברכה היה פתחן וסופר גדול וחבר ספרים הרבה וגם כתב כמעט כל חבוריו הקדושים של רבנו זכרוןו-לברכה ורבנו זכרוןו-לברכה בעצמו אמר עליו שיש לו חלק גדול בהספר לקוטי מוהר"ן וכמעט שכל הספר הוא שלו היינו על ידי הגעגועים והתשוקות גדולות וחזקות מאד שהיו לו לשמוע חדושי תורה מרבנו זכרוןו-לברכה וגדול זהירות וזריזות השתדלותו בזה לבותבן ולהעתיקם. (שם סימן סא)

"ואמר עליו אז שבודאי יהיה הרב רבי נתן זכרוןו-לברכה מנהיג ורועה ישראל כי על ידי זריזות זוכין להיות רועה נאמן בנזכר-לעיל, נמצא מבואר מדברי רבנו זכרוןו-לברכה עצמו שחבר רבי נתן זכרוןו-לברכה הוא בחינת החכם הדור" (שם ס"א)

פרק ב'

ארץ ישראל, או אומן?

האם מוזהרנ"ת זצ"ל, לאחר שהבין מדברי רבינו מוהר"ן
זיע"א את סוד הקיבוץ באומן גם לאחר הסתלקותו,
סבר ששייבה בארץ ישראל היא קיום דברי רבינו ז"ל
וקירוב אליו, או אולי להיפך?

"... וסמוך אחר הסתלקותו עלה על דעתי לנסע לארץ ישראל עם
אשתי ויוצאי חלצי שיתחיו, לקבע דירתתי שם..." (ימי מוהרנ"ת חלק ב' אות
ג)

אילו קשיים ומניעות עמדו על מי שרצה ליסוע לארץ ישראל, או לחזור ממנה?
"ומגדל ההוצאה שלא היה בידי... הן על פל אלה לא יכלתי לנסע אז." (שם אות ב')

"... וכל הדברים האלה היו לי קצת למניעה גדולה (לנסוע לארץ ישראל) מחמת ששמעתי גדל
הרעש והסכנה אבל אחר כך נתחזקתי יותר על ידי זה, פי פניתי לצד אחד והסתפלתי
הלא הם אף על פי כן נסעו מארץ ישראל לחוץ-לארץ, וספנו עצמם בשביל פרנסה
לגדל הדחק שלהם, והשם יתברך עזרם שבאו בשלום על אחת כמה וכמה אני מחייב
לספן עצמי בשביל תקון נפשי לנסע מחוץ-לארץ לארץ ישראל, והשם יתברך יעזרני
בחסדו לבוא לשם פי לארץ ישראל אי אפשר לבוא פי-אם על ידי יסורים..." (שם אות
ה')

חרי שכל נסיעה לארץ ישראל, היתה כרוכה במניעות רבות, בגוף ובמזון.

מה מנע ממוהרנ"ת לקבוע דירתו בתמידות, הוא ומשפחתו, בארץ
ישראל?

"אבל ראיתי שאיני רשאי לנסע לארץ ישראל לקבע דירתתי שם מחמת כמה עסקים של
זכות הרבים גדול מאד שאני צריך לעשות פאן בחוץ לארץ, דהינו בענין תורתו של
רבנו זכרוננו לברכה שזכיתי לכתבה ושאני צריך לכתב עוד מה שאני זוכר עדין להעתיק
ולהדפיס וכו' וכו', כאשר באמת זכיתי בשנה הראשונה אחר הסתלקותו להדפיס ספרו
לקויטי תננא וספר האלה-בית והקצור בשנה ההוא על פן ראיתי שאי אפשר לי לנסע
לקבע דירתתי שם לגמרי, ולנסע לבדי גם פן לא היה לי פנאי אז, וגם מחמת רבוי
ההוצאה ושארי מניעות..." (ימי מוהרנ"ת ח"ב אות ג')

הפצת מעיינות רבינו ז"ל, עסק הדפוס, ריבוי ההוצאה ועוד סיבות נוספות היו
למוהרנ"ת המניעה שלא לקבוע דירתו בארץ ישראל.

בימי ספירת העומר, קיץ תקפ"ב, לאחר כיסופים של שנים, נסע אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א לארץ ישראל, כפי שתיאר וחקק לדורות, בספרו "מי מוהרנ"ת ח"ב".

"להיות יקר בעיני מאד כל פסיעה ופסיעה, ושזכיתי לילה ולנסע בשביל הנסיעה לארץ ישראל כי היה לי מניעות רבות בלי שעור בכל יום ויום בכל נסיעה ונסיעה שהיתה נוגעת לענין הנסיעה לארץ ישראל, עד אשר יכלו המון יריעות לפרטם ואי אפשר לבאר כלם בכתב בשום אופן על פן אמרתי לכתב מה שאפשר לכתב מה שיעלה על זכרוני להיות לי לזכרון וליוצאי-חלצי ולאוקחי ורעי באמת ומגדל חבת ארץ ישראל אמרתי לכתב מה שעבר עלי בכל יום, מיום שהתחלתי לעסק בנסיעה לארץ ישראל וכל מה שאוכל לכתב מפל ענין מחשבה דבור ומעשה שעל ידי זה הגיע לי רמז והתחזקות לבוא לארץ ישראל, או שהיה לי על ידי זה מניעה לארץ ישראל, שגם זה בשביל החשק כדי שיתגבר על ידי זה החשק יותר, כמבאר אצלנו, הכל אראה לכתב בעזרת השם יתברך כפי אשר יספיק הפנאי בישועת השם למען ידעו דור אחרון יקומו ויספרו לבניהם כמה צריכין להתחזק לבוא לארץ ישראל כל מי שרוצה להיות איש ישראל באמת" (ימי מוהרנ"ת חלק ב' אות א')

האם החליט אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א להסתפק בנסיעה חד פעמית לארץ ישראל? האם נמנע מלקבוע מקומו בארץ ישראל, מחשש שיתרחק מהציון באומן? האם חשש שלא יוכל ליסע בחזרה על ראש השנה?

"...ואם אין אנו זוכים לקבוע דירתנו שם מחמת גדל המניעות שיש לכל אחד ואחד על כל פנים נזכה להיות שם פעם אחת כל ימי חיינו, לילה שם ארבע אמות על כל פנים, שגם זה טוב מאד כמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה וגם אולי על ידי זה שגילה שם ארבע אמות, נזכה אחר כך לנסע עוד הפעם לקבוע דירתנו שם". (שם אות כ"ה)

בהתייחסו לנסיעה ולקביעת דירה בארץ ישראל, לא התייחס מוהרנ"ת כלל וכלל בשום מקום ובשום זמן, לכך שעליו להגיע לאומן בכל שנה! זאת על אף שתיאר וכתב מניעות רבות אחרות.

יתר על כן, מובן מדבריו שתמיד המשיך להשתוקק לדור בארץ ישראל בקביעות, על אף שידע שכמעט בלתי אפשרי ליסוע משם לאומן בכל שנה, נסיעה שחיה צריך לבלות עליה למעלה ממחצית השנה*.

בשל נסיעתו לארץ ישראל בקיץ תקפ"ב כנ"ל (בכ"ח ניסן עלה על האונייה לסטנבול ימ"מ ע"ט), נמנע ממוהרנ"ת להגיע לאומן לראש השנה. זהו חזר לביתו רק בחודש כסליו תקפ"ג (שם אות ק"ץ).

האם נמנע מהנסיעה לארץ ישראל, מחשש שלא יוכל ליסע בחזרה על ראש השנה? האם הצטער מהתעכבותו בארץ ישראל, שהרחיקה ממנו את האפשרות להגיע לאומן בראש השנה?

" בְּחִיפָה יִשְׁבְּנוּ עַד יוֹם רְבִיעֵי פְּרִשְׁת מִטוֹת וְהָיָה לִי לְבִנְתָּה מֶה לְשַׁנְתַּעֲפָבְתִּי בְּחִיפָה, שְׁזָכִיתִי לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹד פְּמָה יָמִים, בְּפֶרֶט שְׂרַבְנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה פְּשָׁנְכֵנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּאֵת תְּחִלָּה לְחִיפָה, וְשָׁם תִּכְרַף זָכָה מֶה לְשַׁזְכָּה וְנִתְעַפֵּב שָׁם כָּל הַיָּמִים טוֹבִים מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד אַחַר סְפוֹת בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲשֶׁר זָכִינוּ לְדָרֵךְ בְּאֶדְמַת קֹדֶשׁ בְּמָקוֹם שְׂדֵרֵךְ שָׁם רַבְּנוּ הַנּוֹרָא זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה: " (שם אות קנ"ט)

לא רק שמוהרנ"ת זיע"א לא מנע את עצמו מהנסיעה לארץ ישראל מפני החשש שלא יהיה על ראש השנה לאומן, אלא אף שמח על הרגעים הנוספים שנתעכב בארץ ישראל*.

למרות שכל רגע נוסף שהתעכב, הפחית את סיכויי להגיע לראש השנה, מוהרנ"ת ראה לנכון לציין את שמחתו על ההתעכבות וכתב כן לזכרון נצח, מבלי שהתייחס לכך שלבסוף, מנעה ההתעכבות את הגעתו לראש השנה, לקיבוץ באומן.

[* תובנות אלו בדבר *משך הנסיעה שהיה אורך או למעלה ממחצית השנה, וכן בדבר *שמחתו של מוהרנ"ת בהתעכבותו בארץ ישראל כבר נכתבו ע"י מו"ר רבי שלמה זוקסלר זיע"א, שלמד הלכה למעשה מדבריו אלו של מוהרנ"ת זיע"א, לחזק את המסורת שקיבל מרבותיו בדבר הנסיעה לאומן מארץ ישראל, ובגליונות הבאים בעז"ה נביא את לשון כתי"ק ונבארם היטב]

עתה עלינו להתבונן,

הרי ראינו כי אדמו"ר מוהרנ"ת זצ"ל גילה וכתב בעצמו בבירור, שרבינו אדמו"ר הק' מוהר"ן זיע"א רצה שיגיעו אליו לאומן לראש השנה, גם אחרי הסתלקותו. מאידך, כדי לדור בארץ ישראל, היה מוכן מוהרנ"ת שלא ליסע יותר לראש השנה לאומן. מכאן אנו מגיעים לשאלה הבאה.

זקניך ויאמרו לך

משיחות הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל -

פַּעַם בְּשִׁשָּׁאֵל ר' מִיכָל ב"ר יִצְחָק אֶת רַבֵּי אַבְרָהָם בֶּן רַבֵּי נַחֲמָן מִטּוּלְטְשִׁין זְכוּרָנוּ -
לְבָרְכָה הָאֵם נִכּוֹן הַשְּׂיחָה שְׂאוּמָרִים בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שְׂאֵמֵר "אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲבָעַר אוֹמֵן"* ,
נִעֲנַע לוֹ רַבֵּי אַבְרָהָם בְּרֵאשׁוֹ, פְּאוּמֵר הוּן, אוּלָם אַחַר כֵּן אָמַר רַבֵּי אַבְרָהָם לְכַמָּה
מֵאֵנִי שׁ: הַשְּׂיחָה נִכּוֹנָה, רַק הָרִים רַבֵּי מִיכָלֵי יוֹתֵר מְדֵי אֶת הַטּוֹן בְּתִיבוֹת "אֲבָעַר
אוֹמֵן", כִּי רַבֵּנוּ אֲמָרָם בְּנִיחוּתָא וּבְקוֹל שְׂוִיה: " אוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אוֹ אוֹמֵן",

[ספר שיח שרפי קודש ח"ג תפ"ה, במהדורה החדשה חלק א' אות תר"ה בשינוי לשון מעט.
*זראה שם עמוד תקצ"ב הערה ז', שמסביר שם ר' לוי יצחק ש'אבער אומן' הכוונה 'אדער
אומן' כלומר 'או ארץ ישראל או אומן' וכוונת ר' מיכל היתה לפרש שיחה זו באופן שמשמע
ממנו שמעלת אומן בחו"ל, הוא גדול יותר מארץ ישראל, ועל כך אמר ר' אברהם ב"ר נחמן,
שלא כך קיבל בשם רבינו ז"ל, אלא שכוונת רבינו היתה להשוות ביניהם. ונכדו של רלי"צ
זצ"ל קיבל מסביו, כי שיחה זו נאמרה לגבי ראש השנה - 'או בארץ ישראל או באומן']

פרק ג'

לחיות ביכולת לקבל מאיתו'

איך זוכים להתקשר ולהתקרב לצדיק האמת?

האם ניתן לקבל מרבנו ז"ל, שלא באמצעות תלמידיו?
האם ניתן לקבל מרבנו ז"ל שלא באמצעות ארץ ישראל?

תשובת מוהר"ר אברהם בן ר' נחמן זיע"א:

דווקא בארץ ישראל ניתן להשיג אורו של הצדיק האמת!

[עיין לשונו הקדושה בסוף פרק זה]

בפרק זה יתבאר, כי התקשרותנו לצדיק, היא לנשמתו ולתורתו. מקום נשמת רבינו הק' מוהר"ן זיע"א הוא בארץ ישראל. על כן, דווקא בארץ ישראל מאירים תורותיו ועצותיו. ואנו מוכרחים אליה בדיוק כפי שאנו מוכרחים לתלמידי מוהר"ן זיע"א ובראשם ג"ע מוהרנ"ת ז"ל שחשיג את דעת אדמו"ר זצ"ל בשלימות, ועמל לבאר לפרט ולקרב אל ליבנו את כל תורותיו ועצותיו. וכדי להבין ענין זה נבאר את הדברים שלב אחר שלב.

א. כדי לקבל מאדמו"ר מוהר"ן זיע"א, אנו מתקשרים אל תורתו באמצעות תלמידיו.

ונביא תחילה מעט ממה שכתב מוהרנ"ת לגבי הדרך להתקשר לצדיק-

"צריכין לחפש'ו ולבקשו [את הצדיק] יותר ויותר לסלסל ולחפש בתורתו הקדושה ולילף בדרךכו ואורחותיו הקדושים, ולבקש ולהתחנן הרבה לפני ה' ותברך עד שיויריד דמעות הרבה עד שישפך לבו פנים לפני ה' עד שיזכה למצא ולהשיג פנימיות פונת תורתו הקדושה שזהו בחינת הצדיק בעצמו, כי עקר הצדיק הוא תורתו הקדושה ששם גנוז רוח הקדש שלו. וצריכין להאמין שבודאי נמצא אחד או רבים שהם תלמידיו האמתיים שקבלו תורתו ודרךכו ועצותיו ורמזיו הקדושים שיכולים להחיות את הכל, כי אין דור תום ובודאי לא נסתלק הצדיק עד שהשאר אחריו ברכה, שהם התלמידים האמתיים שלו." (חושן משפט הלכות מכירה אות י"ב)

[האם רבינו ז"ל 'השאר אחריו ברכה שהם התלמידים האמתיים' לדורי דורות עד לדורנו?
על כך ראה בגליונות הבאים בעז"ה]

"והנה ביותר מכל תלמידיו הקדושים סמך ידיו על תלמידו הקדוש, הרב הצדיק רבי נתן, זכר צדיק לברכה, בעל המחבר הספרים הקדושים לקוטי הלכות ושאר ספרים קדושים." (עצות ישרות, ועיין בהרחבה במאמר מוסגר 'סמיכת מוהרנ"ת')

וכותב רבי אברהם ב"ר נחמן בשם אביו רבי נחמן מטולטשין זצ"ל, תלמידו הגדול של אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א.

"ושמעתי מאבי הריני כפרת משכבו שיש לעסוק בספרי מוהרנ"ת ז"ל יותר מספרי אדמו"ר זצ"ל בעצמו. כי בימינו אלה שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר גוף ונפש, צריך להיות עיקר הלימוד בספרי מוהרנ"ת ז"ל, על אשר על ידו היה ביכולת אדמו"ר זצ"ל להוריד את דבריו הנוראים..." (כוכבי אור, עיין בהרחבה במאמר המוסגר 'מאורי אור')

עיקר ההתקשרות לצדיק היא על ידי תורתו, וכדי לזכות להשגה בתורת הצדיק ולהתקשרות אליו, אנו נזקקים לתלמידיו ובעיקר לתלמידו המובחר, שעל ידו מתחדשת ומתבארת תורת הצדיק, באופן שמקשר אותנו בכל המצבים אל ה' יתברך.

ב. כדי לקבל מאדמו"ר מוהר"ן זיע"א, אנו מתקשרים אל תורתו באמצעות ארץ ישראל.

• **כל השגתו הגדולה של אדמו"ר זצ"ל היא מכח 'ארץ ישראל'.**

"אמר הכותב באשר הי' ד' עמדי וזיכני ברחמי הגדולים בשנה הזאת להיות בארץ ישראל ולהסתפח קצת בנחלת ד' באדמת קודש. וידעתי עם לבבי כי הכל רק בכחו וזכותו של רבינו הק' אור האורות וכו' כמהור"ר נחמן זצוק"ל בעל המחבר ספרי לקוטי מוהר"ן וסיפורי מעשיות ושאר ספרים הק'. כי הוא גילה לנו במאמריו ז"ל גודל נפלאות מעלת קדושת ארץ ישראל גם עכשיו כשהוא בגלות וכו'. וגודל החיוב כמעט כל אחד מישראל להיות בארץ ישראל לפי שעה על כל פנים אם אי אפשר לו להשתקע שם ולדור שם בקביעות. וכמו שאמר בפירושו בהתחלת מאמר ט' תיקונין (תורה כ' בליקוטי מוהר"ן). שמי שרוצה להיות איש ישראל דהיינו שילך בכל פעם מדרגא לדרגא בעבודת ד' אי אפשר לו אלא על ידי ארץ ישראל וכו'. וכמבואר במקום אחר.

גם גילה דעתו כמה פעמים על ענין השגתו הנפלאה והנוראה שיש אצלו הבדל והפרש גדול מאד בין ההשגה שקודם ארץ ישראל ובין ההשגה שזכה אח"כ אחר היותו בארץ ישראל. וכל דבריו הנדפסים בספריו הם מההשגות שהשיג אחר ארץ ישראל.

על כן נתתי אל לבי לרשום לי בראשי פרקים וברמיזה קצת איך שכל מאמריו ז"ל יש להם שייכות גדול לענין קדושת ארץ ישראל. ואיך שקדושת ארץ ישראל כלולה מכל הענינים הנפלאים המבוארים במאמריו ז"ל. כי ארץ ישראל היא כלליות הקדושה שבכל הקדושות. כמבואר בליקוטי מוהר"ן סי' רל"ד. " (מתוך הקדמת ר' נחמן מטשעהרין לספרו 'זמרת הארץ')

• קדושת 'ארץ ישראל' אחת עם קדושת הצדיק.

ומפורש בלשונו של מוהרנ"ת כי על ידי קדושת ארץ ישראל זוכים לקדושת הצדיק המוכרחת לעבודת ה'.

אבל להנצל מטעויות שכל זה העולם שהם הרבה מאד מאד פמעט בלי שעור אי אפשר להנצל מהם פי אם על ידי התקרבות להצדיק אמתי שלא הטעה את עצמו בזה העולם אפלו כל שהוא (וכמבאר משיחה זאת מעט בפסוק חיי מוהר"ן). על פן צריכין לבקש ולחפש מאד מאד את הצדיק האמת ולשפך לבו פמים נכח פני ה' שיזכה למצאו פדי שיזכה על ידי הצדיק לברר המדמה שלו פדי שינצל מכל הטעויות והאונאות הבאים על ידי המדמה פנ"ל. ...ועל פן אמר להם משה, ולמה תניאון את לב בני ישראל, שמתעו ותונו את בני ישראל, חס ושלום, מעבר אל הארץ, פי כל הטעויות נמשכים מבחינת נגה פנ"ל. על פן השיבו לו שיעברו חלוצים לכבש ארץ ישראל, הינו שימסרו נפשם בשביל קדשת ארץ ישראל ועל ידי קדשת ארץ ישראל בודאי יהיו נצולים מטעויות ואונאות הנ"ל, פי קדשת ארץ ישראל וקדשת הצדיק האמת הם בבחינה אחת פמו שפתוב במקום אחר. (ליקוטי הלכות שלוחין ה' אות מ"א [אונאה])

ג. מקומו האמיתי והנצחי של אדמו"ר מוהר"ן זיע"א הוא 'ארץ ישראל'.

וכמו שכבר קבע רבינו ז"ל בעצמו-

"המקום שלי הוא רק ארץ ישראל ומה שאני נוסע אני נוסע רק

לארץ ישראל, ולפי שעה אני רועה בברסלב וכיוצא... " (חיי"מ קנ"ו)

כי נשמת רבינו ז"ל היתה בארץ ישראל עוד לפני שהגיע לשם בגופו כפי שאמר רבינו ז"ל על עצמו-

"יהיה איך שיהיה הוא יסע בודאי [לארץ ישראל], כי רובו כבר הוא שם

ומעוטא בתר רבא אזלא. (ואמר בזה הלשון: ווארין די גרעסטי העלפט

איז שוין דארט וכו'). (שבחי הר"ן אות ו')

ומבאר רבי אברהם ב"ר נחמן, שרבינו ז"ל בנסיעתו לארץ ישראל קבע שם מקומו לנצח-

"ולאשר גם הצדיק בעצמו מוכרח לחפש ולמצוא בכל עת חלקי רוחו ונשמתו

[כמבואר גם זה מדבריו ודברי מהרנ"ת ז"ל שמבאר בהם], הוכרח גם

אדמו"ר ז"ל בעצמו למסור את נפשו לנסוע ולבוא ולקבוע שם

מקומו לנצח...קדש' קדשים' תהיה' סופי תיבת מ'ש'ה', כי נשמת

משה משיח נמצא בארץ ישראל..." (ביאור הליקוטים סימן קנ"ה -אות א':

ה. זעתה יובנו דברי רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל

"כמו שאין ביכולת לקבל מאדמו"ר ז"ל זולת באמצעות מורנ"ת ז"ל, כי בו לבד נשפע מנשמת ודעת רבינו ז"ל להיות ביכולת לקבל מאתו. כן בענין ארץ ישראל, כי בה לבד נשפע וניתן מאור ודעת אדמו"ר ז"ל, להיות ביכולת לקבל מאתו:" (ביאור הליקוטים, מדור גדולת ארץ ישראל ואדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א)

ארץ ישראל היא מקום הצדיק והוא מקושר עימה בנשמתו ובגופו, ובה לבד מאיר אורו. על כן המקום הכי מסוגל בעולם, להתקשר משם לתורתו ונשמתו של הצדיק, הוא ארץ ישראל.

[דוד רביעי ישובו הנה' ראה בפרקים הבאים בהרחבה, כיצד הורה הלכה למעשה מו"ר רבי אברהם ב"ר נחמן זיע"א. בענין הנסיעה לארץ ישראל]

מאורי אור

"ובזאת אנתנו תיבים להודות ולהלל כל ימי חיינו לעושה לנו אורים גדולים כי לעולם חסדו, את השמש לממשלת ביום, הוא אדמו"ר מוהר"ן זצ"ל (הנמשל בגבורת מאורו וזריחתו להשמש שעקר יהיה ביום, שפרמו על הגאלה שאז יתגלה גם ספרו הנגנוז וספרו הנשרף, וגם עצם הנוראות שבפרדם תורותיו ומעשיותיו של עכשו) ואת הירח לממשלת בלילה, הוא תלמידו הקדוש מורנו מוהרנ"ת ז"ל (הנמשל ללבנה על אשר זכך וצרך את גופו עד שקבל בעצמו את אור השמש להזריחו גם בעמק החשך שברורותינו אלה, ולהחיות ולהשיב בזה גם את כל חלושי הראות שמחמת גדל כהיון עיניהם אין יכולים להביט באור השמש בעצמו. והפוכים שנתנו להלבנה להפיק דעתה, יש לפרש שזה מרמו על שאר אנשי שהיו מקרבים אליו והשתדלו להצדיק את הרבים (זה בגופו וזה במקומו) כל אחד עד מקום שידו הגיעה (עין שם הכתוב: "והמשפילים יזהירו פוהר הרקיע ומצדיקי הרבים בפוכים" וכו'): ועל אשר קראתי על שמם את החבור הזה בשם "פוכי אור". (כוכבי אור, לרבי אברהם ב"ר נחמן, הקדמה)

שלא להשאיר הגליון חלק...

"כי באמת הצדיקים והכשרים כל אחד ואחד בונתו רצוי לשם שמים. ואף על פי כן בודאי דעתם חלוקה זה מזה, כי אי אפשר שיהיו דעותיהם שוות לגמרי, כי אין שני בני אדם דומים זה לזה וכשם שמשנים בני אדם בצורותיהם כך משנים בדעותיהם, ועל כן בהכרח שיהיה שנויים ביניהם בדעותיהם ודרכיהם והנהגותיהם. ומיום בריאת העולם לא היו עדין שני צדיקים וכשרים אמתיים שוים לגמרי בכל תנועותיהם אף על פי ששניהם הולכים בדרך אחד ויונקים מרב אחד, אף על פי כן יש חלוקים רבים בדרכיהם והנהגותיהם וכמו שהאריך רבנו זכרנו לברכה לספר ולהפליג בגדל החלוקים בין הצדיקים הגדולים שהיו סמוכים לזמננו שכלם הם מתלמידי הבעל שם טוב והמגיד זצוק"ל והיה שלום גדול ביניהם ואף על פי כן היו מחלקים מאד בדרכיהם שזה היה נוסע על המדינה ודרש ברבים וזה ישב בביתו, זה האריך מאד בתפלה והתפלל לפני התבה בצעקות והתלהבות גדול, וזה התפלל בלחש עם הצבור בדרך ההמון, וזה הרבה בתורה יותר וזה הרבה בצדקות ופדיון שבויים, וכיוצא בזה שנויים רבים לאין מספר אף על פי שכלם ינקו מרב אחד, כי אי אפשר שיהיו כלם שוין, כי כל אחד עובד את ה' כפי מדתו וכפי שדש נשמתו. וזה עקר שעשועיו יתברך שיש לו צדיקים וכשרים הרבה בעולם שכל אחד ואחד עושה לו נחת רוח ותענוג ושעשוע מיוחד מה שאין בחברו, שזהו בחינת ישראל אשר בך אתפאר שהם כלולים מגוון סגיאין. כי אין הקדוש ברוך הוא עושה שני דברים שוין רק כל אחד יש לו דרך ונתיב כפי שרשו ברצון העליון, אבל הבעל דבר הוא מתגרה ומתקנא בחבורת הצדיקים והכשרים ומכניס בהם מחלקת, ועקר המחלקת הוא מחמת שכל אחד אינו מאמין בחברו שגם בונתו ורצונו לשם שמים. אף על פי שאין חברו מתנהג בדרך ורצונו, כי הבעל דבר מטעה הלב עד שנדמה לכל אחד שחברו חולק עליו ונוטה מן האמת, כי הבעל דבר הוא נרצן מפריד אלוף ואיש מדנים לחרחר ריב, כי הולך ומסכסך זה בזה והוא בין אחים יפריא. עד שלפעמים יש ששני בני אדם שניהם רוצים רצון אחד, ואף על פי כן יש ביניהם מחלקת גדול מחמת שכל אחד אינו יודע שחברו רוצה גם כן בזה, ואינם מתועדים יחד לדבר אחד עם חברו לגלות דעתו ופנימיות רצונו ומחמת זה נדמה לחברו שהוא אינו רוצה בזה ומחמת זה נעשה ביניהם מחלקת גדול עד שאחר כך אפלו בשמתועדים יחד אי אפשר לכל אחד לגלות לחברו פנימיות דעתו ורצונו, כי מחמת הקטטות והמריבות והקפדות שביניהם אין אחד מהם יודע ומבין רצון חברו שבאמת אין שום שנוי ביניהם ודבר זה מצוי כל פעם:

(ליקוטי חלכות חלכות שומר שחר, חלכח ב' אות י')

בגליונות הבאים בעז"ה –

'נשמתו וגופו הזך זה מזו לא נדו'

האם ניתן לאמר שגופו של רבינו זצ"ל נמצא בחו"ל, אך נשמתו ורוחו נמצאים בארץ ישראל?

'ציונו הקי של מוהר"ן, בירושלים!'

היכן הוא מקומו של רבינו אדמו"ר זצ"ל לאחר הסתלקותו?

"רצוני להישאר בינכם"

מדוע נקבר רבינו אדמו"ר זצ"ל בחוצה לארץ?

להערות, לשאלות, לקבלת החוברת 'הזהיר לעשות כרוז המלא' – כל הציטוטים של תלמידי רבינו הקדוש זיע"א על פי סדר הדורות בנושא 'אומן בירושלים', ולכל ענייני הקיבוץ ע"ש רבינו הקדוש מוהר"ן בראש השנה בירושלים. ניתן לשלוח אי מייל לכתובת –

uiny@okmail.co.il